

RINNAKKAIN

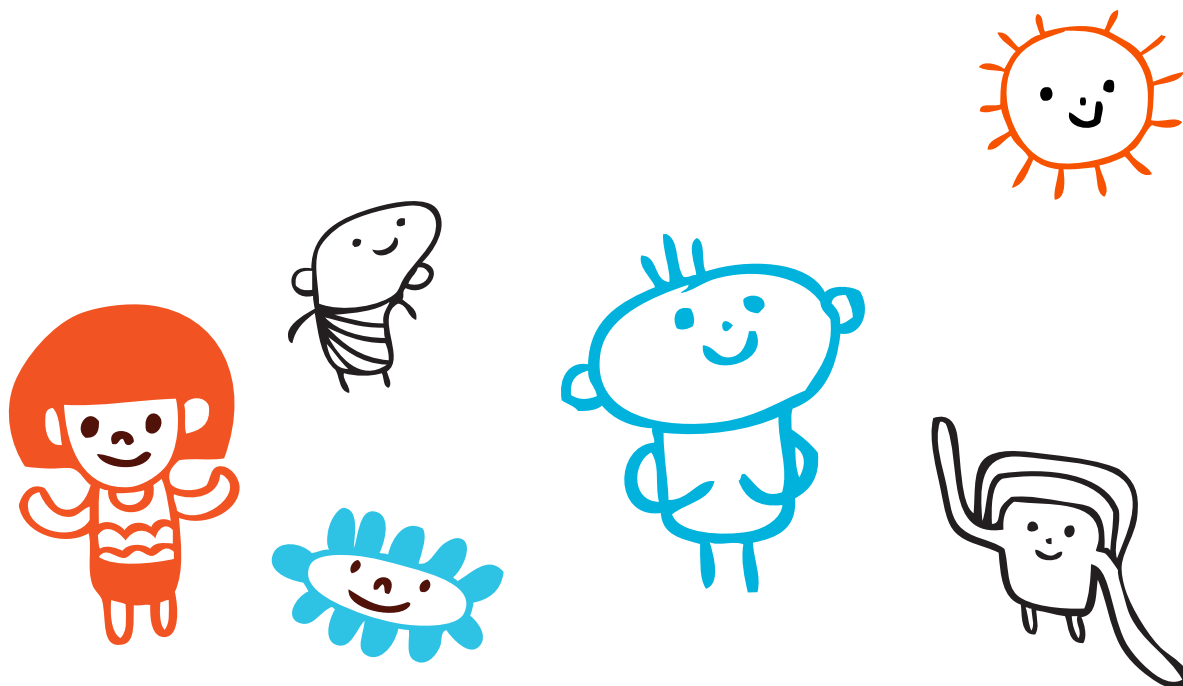

Opas adoptioperheen läheiselle

ADOPTIO-
PERHEET

Yhdessä adoptiopölyllä

Adoptioperheet ry on valtakunnallinen kokemusasiantuntija adoptiopolulla odotuksesta aina adoptoidun aikuisuuteen asti.

Adoptioperheet ry tuottaa tietoa, tarjoaa vertaistukea ja tekee vaikuttamistyötä. Olemme kotimaasta ja ulkomailta adoptoineiden, adoptiota harkitsevien, adoptioprosessissa mukana olevien ja adoptoitujen yhdistys, ja pyrimme toiminnallamme tukemaan adoptioprosessin eri vaiheissa olevia perheitä, ottamaan kantaa julkisuudessa käytävään adoptiokeskusteluun ja parantamaan adoptioperheiden yhteiskunnallista asemaa. Yhdistyksen kolme toimintatapaa ovat vertaistuki, tiedotus ja edunvalvonta. Valtakunnallisessa yhdistyksessä on yli 3100 aikuisjäsentä.

Sinä adoptioperheen läheisenä voit tulla tukemaan toimintaamme, ja auttamaan meitä tarjoamaan tietoa, vertaistukea ja edunvalvontaa adoptioperheiden hyväksi.

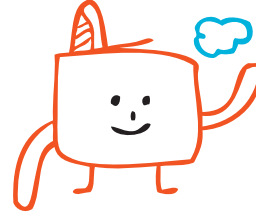
Yhdistyksen jäseneksi liittyminen käy helposti nettisivuillamme: www.adoptioperheet.fi

HYVÄ ADOPTIOPERHEEN LÄHEINEN

Tämän vihkosen tarkoituksena on antaa Sinulle eväitä tärkeässä roolissasi. Olet ehkä vasta äskettäin kuullut, että sukuusi, ystäväpiiriisi tai tuttavallasi on tulossa tai jo saapunut adoptiolapsi. Tieto auttaa ymmärtämään perheen kokemuksia ja toimimaan lapsen tausta huomioon ottaen. Läheisten tuki ja hyväksyntä ovat ensiarvoisen tärkeitä sekä vanhemmille että lapselle.

Mitä tulevat mummut ja vaarit mieltävät juuri nyt, puhuvatko keskenään tästä laittautuessaan nukkumaan? Nämä ovat niin suuria asioita, arkoja ja vieraita.

Istumme kivelle ja kuvittelemme, kuinka isovanhempamme olisivat suhtautuneet lapseemme. Yksi olisi kenties iloinnut alusta saakka, toinenkin, kolmas kaivannut aikaa oppiakseen rakastamaan, neljäs vielä enemmän.

Suomessa noin 200 lasta saa vuosittain adoptioperheen. Näistä lapsista noin 20% on syntynyt Suomessa. Kansainvälisesti adoptoiduista lapsista suurin osa on syntynyt Etelä-Afrikassa, Kiinassa ja Venäjällä.

Kumpuileva odotus

Tuntuu hyvältä, että ihmiset yrittävät ymmärtää, kysyvät, toisinaan vähän hölmöjäkin. On onni, että ympärillä on empaattisia ystäviä. Myös niitä, joiden mielestä siinä, että lapsemme saapuu muualta, ei ole mitään erityisen kummallista.

Kun läheiset kuulevat, että perheeseen odotetaan adoptiolasta, siitä saa ja voi olla aidosti iloinen, yllättynytkin niin kuin lapsiutisista usein ollaan. Lapsen odottaminen ja saaminen on hyvin henkilökohtainen ja monelle se kaikkein tärkein asia elämässä. Onnittelut ovat siis paikallaan. Yleensä adoptio-odottajat toivovat lähipiiriltään vilpittönnä kiinnostuneisuutta sekä kunnioittavaa ja avointa asennoitumista asiaa kohtaan. Perheelle on tärkeää, että heillä on lupa unelmoida lapsesta ja suunnitella tulevaa, vaikkei varmuutta lapsen saapumisesta ole.

Perheeseen kannattaa suhtautua tulevana lapsiperheenä ja ottaa heidät mukaan kaikenlaisiin keskusteluihin. Läheiset voivat jakaa odotuksen käännteitä, kertoa omia kokemuksiaan ja ajatuksiaan, muistella vanhemmiksi valmistautuvien lapsuusaikoja. Se on yhteistä odotuspuhetta, joka suuntaa ajatukset tulevaan lapseen. Adoptiolapsen odotusta sävyttävät erilaiset vaiheet ja monenkirjavat, laidasta laitaan heilahtelevat tunnetilat. Joskus odottaminen on toiveikasta ja helppoa, välillä raskasta ja sietämätöntä.

*Isä kirjoittaa paperille lapseni nimen ja syntymäajan, jottei unohda.
Hän katsoo virkailijan antamaa karttaa Kiinan maakunnista.
Siihen on keltaisella korostustussilla merkitty paikka, jossa lapsemme asuu.
Isä sanoo: "Että tällainenkin kolkka maailmassa on, ennen en tiennyt sitä."
Hetkeä myöhemmin puolison isä huokaa puhelimessa, kuultuaan uutisen kesken matkan:
"Nyt pitää ajaa tien sivuun, tuntuu sisällä jotenkin omituiselta."*

*Emme me tahdo enää kahdenkeskistä aikaa, me haluamme perhearkea.
En halua tehdä iltaisin mitä mieleen juolahtaa, vaan nukuttaa lapsen sänkyynsä.
Matkoilla kaksikkomme vierestä puuttuu pieni kolmas.
Mökillä mietin, kuinka näyttäisin pikkuihmiselle eläimiä ja kertoisin niiden nimet.
Kyllä, takuulla tätä vapautta kaipaa sitten joskus tulevaisuudessa.
Vapautta ei kuitenkaan voi säilöä varastoon.*

Tiedolla väärinkäsitykset kumoon

*Nyt odotamme juuri häntä, joka maailmalta saapuu.
Jos taikasauva hipaisisi ja voisinkin kasvattaa ihmisen kohdussani, haluaisin silti adoptiolapsen.*

Adoptiovanhemmuus on aina harkittua ja pohdittua vanhemmuutta. Adoptointi ei ole hyväntekeväisyyttä, vaan taustalla valitsee syvä halu saada kokea vanhemman ja lapsen välinen suhde, iloinen ja suruinen.

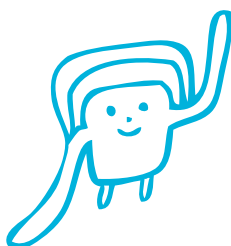
Adoptiolapsi on vanhemmilleen aivan yhtä oma ja oikea lapsi kuin biologinenkin lapsi on tai olisi. Myös lapselle adoptiovanhemmat ovat oikeat vanhemmat. Adoptioperheet kokevat mielipahaa, jos läheiset pitävät biologisen lapsen saamista ikään kuin parempana vaihtoehtona tulla lapsiperheeksi. Osalle ihmisistä adoptointi on ensisijainen tapa saada lapsi, osassa perheistä on sekä perheeseen syntyneitä että adoptoituja lapsia. Monilla on takanaan tahaton lapsettomuus, mutta adoptioprosessiin lähtemisen jälkeen adoptiolapsi nousee ensisijaiseksi toiveeksi.

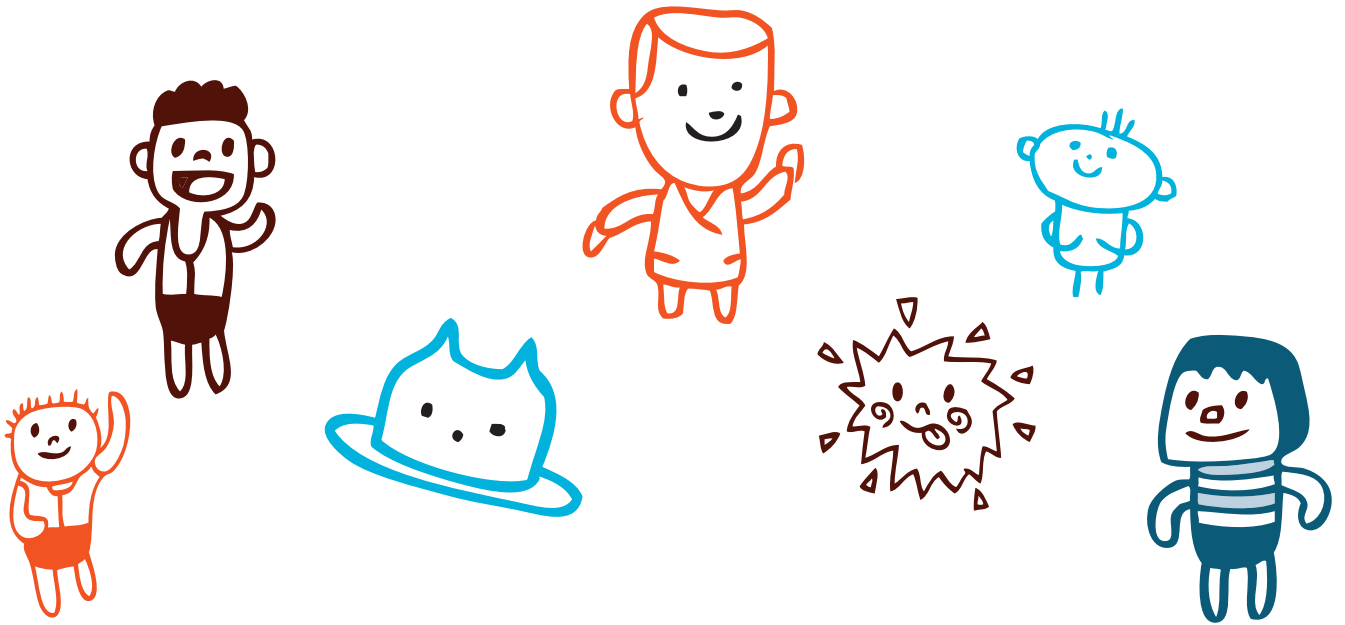
*”Olisitko voinut uskoa, kuinka ihanan lapsen saamme?” kysyn puolisolta, jälleen kerran.
Siihen ei tarvitse vastata, ilme riittää.
Puoliso ei ole koskaan näyttänyt yhtä onnelliselta.*

Kun kuulee lapsen odotuksesta tai lapsitiedon saamisesta, kannattaa samalla sopia perheen kanssa, saako asiasta kertoa muille. Jos perhe haluaa jakaa asian aluksi vain läheisimpien kanssa, tulee toivetta kunnioittaa. Sama periaate pätee myös lapsen taustaan liittyviin asioihin. Vaikka vanhemmat juttelevat avoimesti adoptiosta lapsensa kanssa, perheen ulkopuolella he kertovat yksityiskohdista vain harkiten. Sillä tavalla vanhemmat varjelevat lapsensa yksityisyyttä, mikä on erityisen tärkeä asia adoptiolapsen kohdalla. Lapsi saa kasvaessaan itse kertoa adoptiosta kenelle haluaa ja sen verran kuin tahtoo.

Sosiaalisen median aikakaudella yksityisyydestä kiinni pitäminen on entistä tärkeämpää ja se velvoittaa myös adoptioperheen läheisiä. Innostuksen ja ylpeyden puuskassakaan lapsen kuvaa ei saa julkaista Facebookissa tai muissa sosiaalisen median palveluissa ilman perheen lupaa. Sama koskee myös muita lapsen ja perheen henkilökohtaisia asioita.

Adoptiossa lapsi ei maksa - sen kieltävät kaikki sopimukset. Adoptioprosessista aiheutuu kuitenkin monenlaisia kuluja. Niihin saa adoptiotukea Kelasta.

Kauan kaivattu lapsi!

*Olohuoneen pöydälle on asetettu suklaarasia.
Anoppi on tuonut jääkaappiin kasviskeittoa ja marjoja.
Sisko on ostanut viinipullon ja valikoiman lastenruokaa.
Isotäti on neulonut vaaleanpunaisen villahaalarin, jossa on kiinalaiset napit,
se odottaa paketissa sohvalla.
Olemme perillä kotona.*

Kun lapsi saapuu kotiin, vanhemmat yleensä toivovat, että ensimmäiset viikot rauhoitetaan vain oman perheen kesken olemiselle. Vierailujen aika on hieman myöhemmin. Koska lapsen ja vanhempien yhteinen elämä alkaa yhtäkkiä, ikään kuin keskeltä tarinaa, tarvitsevat he aikaa keskinäiselle tutustumiselle ja kiintymyssuhteen luomiselle.

Lapselle adoption mukanaan tuoma muutos on valtava: hän joutuu jättämään tutut ihmiset ja ympäristön. Tällä ovat lapselle vieraat ihmiset, paikat ja tavat. Lapsen turvallisuuden tunteiden varmistaminen on ensisijaista. Lapsen on tärkeintä oppia ensin luottamaan omiin vanhempiinsa. Sen jälkeen lapsi on valmiimpi kohtaamaan myös muita perheelle tärkeitä läheisiä. Asioita kannattaa pyrkiä miettimään lapsen näkökulmasta: miltä itsestäni tuntuisi, jos olisin samassa tilanteessa? Milloin uskaltaisn luottaa, että juuri nämä ihmiset jäävät elämään?

Jokainen lapsi ansaitsee tulla kohdelluksi yksilönä ja ainutlaatuisena persoonana. Adoptoitua lasta ei tulisi vertailla lapsen ikätovereihin, eikä asettaa hänelle pärjäämisvaatimuksia. Adoptiolapsen kehitys on usein erilaista kuin pysyvässä ja turvallisessa kasvuympäristössä tuttujen vanhempien kanssa eläneen lapsen kehitys. Jollakin kehityksen osa-alueella lapsi on ehkä ikätasoaan taitavampi, jollakin osa-alueella jäljessä. Kiinni kurominen on yleensä nopeaa lapsen tultua perheeseen. Adoptoidut lapset ovat kuitenkin keskenään hyvin erilaisia.

Adoptioperheellä saattaa olla kasvatukseen liittyviä periaatteita, jotka tuntuvat läheisistä kummallisilta. Toimintatapojen taustalla on usein perusteltua tietoa lapsen kokemuksista ja kehityksestä. Kaikesta ei tarvitse olla samaa mieltä, mutta periaatteiden kunnioittaminen on hyvä tapa tukea perhettä.

Kuunteleminen on neuvomista tai ehdottomia mielipiteitä myönteisempi keino tukea perhettä. Jos et tiedä tai ymmärrä jotakin asiaa, siitä kannattaa kysyä avoimesti. Lapsi tarvitsee ympärilleen läheisiä ihmisiä, jotka rakastavat häntä ja hyväksyvät hänet ehtoitta. Suhde lapseen rakentuu positiivisen vuorovaikutuksen ja yhdessäolon kautta. Perheen ja suvun tavat, arvot ja perinteet välittyvät kasvatuksen ja yhdessä olemisen myötä. Adoptiolapsesta tulee täysivaltainen jäsen sukupolvien ketjussa ja perheen sosiaalisessa verkostossa. Toivottavasti voit aidosti olla ylpeä ja onnellinen lähelläsi olevasta lapsesta.

Kirjavinkkejä ja linkkejä:

Romaaneja ja tositarinoita

- Kurjonen, Reetta 2008. Minä, adoptoitu. Kertomus äitiydestä, äidittömyydestä, lapsista ja lapsettomuudesta. Minerva.
- Kymmenen tarinaa adoptiovanhemmuudesta. 2006. Yhteiset Lapsemme ry.
- Luostarinen, Kiti 2008. Palnan tyttäret. Dokumentti identiteetistä, muistista ja rakkaudesta [dokumenttielokuva]. Suomen elokuvakontakti.
- Miró, Asha 2005. Gangesin tytär. Erään adoption tarina. Like.
- Mylläri, Anu Rohima 2006. Adoptoitu. Otava.
- Pihlajaniemi, Anna 2011. Adoptiomatka. Tammi.
- Peltomaa, Marianne 2000. Matka. Schildts.
- Peltomaa, Marianne 2002. Oikea perhe. Schildts.

Lastenkirjoja

- Goyeryd, Ingvor & Eriksson, Leif E. 2003. Sarika, tyttö Intiasta. Pieni Karhu.
- Karjalainen, M., Nynäs, P., Tuunanen, V. & Talvitie, V. 2005. Auringon lapset. Adoptiolapsemme Kolumbiasta, Etiopiasta ja Thaimaasta. Lasten Keskus.
- Kaskinen, Anna-Mari & Kuittinen, Katja 2007. Luumunkukka ja Lohikäärme. Kirjapaja.
- Virtanen, Leena & Savolainen, Sanna 2004. Pikku Xing. Tammi.
- Virtanen, Leena & Savolainen, Sanna 2006. Xing ja superkaverit. Tammi.
- Virtanen, Leena & Savolainen, Sanna 2010. Xing ja sukulaiset. Tammi.

Tietokirjallisuutta

- Timonen, Piritta (toim.) 2013. Adoptio - lapsen etu? Lastensuojelun Keskusliitto.

Linkkejä lisätiedon äärelle

- Adoptioperheet ry www.adoptioperheet.fi
- Helsingin kaupungin sosiaalivirasto www.hel.fi/adoptio
- Interpedia ry www.interpedia.fi
- Pelastakaa Lapset ry www.pelastakaaalapset.fi
- Yhteiset lapsemme ry www.yhteisetlapsemme.fi

Pieni adoptiosanasto

ADOPTIO

Adoptio on pysyvä lastensuojelutoimenpide. Adoptiovanhemmat ovat lapsen viralliset vanhemmat oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Lapsi saa saman aseman kuin perheeseen syntynyt lapsi.

ADOPTIOLAUTAKUNTA

Voidakseen adoptoida hakijat tarvitsevat siihen pääsääntöisesti luvan sekä kotimaan adoptiossa että kansainvälistä adoptiota varten. Luvan myöntää Valviran adoptiolautakunta.

ADOPTIONEUVONTA

Sosiaalityöntekijä antaa adoptioneuvontaa hakijoille. Sitä annetaan Suomessa myös adoptiota harkitseville syntymävanhemmille ja vauvaa isomman lapsen kohdalla myös lapselle itselleen. Neuvonnan tarkoitus on tutkia adoption edellytykset ja auttaa tekemään pysyvä ratkaisu. Neuvontaa antavat kuntien sosiaaliviranomaiset ja Pelastakaa Lapset ry. Neuvonta on maksutonta kaikille osapuolille.

AVOIN ADOPTIO

Avoin adoptio on muiden adoptioiden tapaan pysyvä ratkaisu, jossa vanhemmuus ja huoltajuus ovat adoptiovanhemmilla. Lapsella on kuitenkin sovitulla tavalla yhteyksiä syntymäsukuunsa.

BIOLOGINEN VANHEMPI

Perheillä on käytössä erilaisia nimiä ensimmäisille vanhemmille: biologinen isä, synnyttäjääiti, Kolumbian isä, Venäjä-äiti, syntymävanhemmat.

PALVELUNANTAJA

Kotimaisessa adoptiossa lapsen sijoittaa kunta tai Pelastakaa Lapset ry. Kansainvälisessä adoptiossa avustaa jokin kolmesta palvelunantajasta: Helsingin kaupungin sosiaalivirasto, Interpedia ry tai Pelastakaa Lapset ry. Palvelunantajilla on yhteistyökontaktit 11 maahan eri puolilla maailmaa.

VERTAISTUKI

Läheisten tuen lisäksi adoptioperheiden käytetyin tuen muoto on vertaistuki. Sekä odottajille, lapsille että vanhemmille on tärkeää voida tavata muita samassa tilanteessa olevia. Monet tapaamiset ovat avoimia läheisillekin.

Teesit läheiselle

1 KIITOS, ETTÄ ILOITSET AIDOSTI KANSSANI

Suurella osalla adoptiovanhemmista on taustalla biologista lapsettomuutta, ei kuitenkaan kaikilla. Vaikka näin olisikin, adoptoitu lapsi ei tule koskaan perheeseen biologisen lapsen korvikkeeksi, vaan häntä on odotettu rakkaudella omana itsenään. Adoptiovanhemmille lapsen saaminen on aina suuri ilon aihe.

2 KIITOS, ETTÄ PUHUT VAIN OMISTA LAPSISTA JA OIKEISTA VANHEMMISTA

Adoptioperheessä ei ole vieraita lapsia eikä vääriä vanhempia. Tiedän, että tarkoitat ”omilla” lapsilla ja ”oikeilla” vanhemmilla biologisia lapsia ja vanhempia, mutta lastani nuo termit voivat hämmäntää ja loukata. Ethän siis kysy ainakaan lapseni kuullen, tiedänkö mitään hänen oikeista vanhemmistaan, tai onko minulla omiakin lapsia.

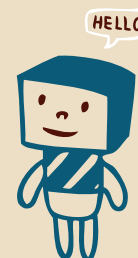
3 KIITOS, ETTÄ SALLIT LAPSELLENI YKSITYISYYDEN

Vaikka adoptoidun lapsen taustaan liittyvät asiat kiinnostavat monia, ei niistä ole tapana puhua kuin perheen lähipiirissä. Toivon, että voit kunnioittaa lapseni yksityisyyttä olemalla hienotunteinen.

4 KIITOS, ETTET HÄMMÄSTELE TAPOJA, JOILLA TOIMIN LAPSENI KANSSA

Adoptioperheessä ei läheskään aina toimita samalla tavoin kuin biologisen lapsen kanssa. Kaikki perinteiset kasvatusehdot eivät ole hyväksi adoptoidulle lapselleni, vaan kuljemme omaa meille sopivaa polkuamme. Jos jokin ihmetyttää, kysy, mutta älä tuomitse.

5 KIITOS, ETTÄ ARVOSTAT LAPSENI SYNNYINMAATA

Kansainvälistä adoptiota ei olisi olemassa, jos asiat olisivat kaikissa maissa yhtä hyvin kuin meillä. Vaikka lapseni synnyinmaassa on epäkohtia, on se perheellemme tärkeä ja olemme siitä ylpeitä. Arvostellessasi sitä tai sen kansaa lapsestani voi tuntua, että arvostelet samalla myös häntä. Sama pätee kehuihin.

6 KIITOS, ETTÄ LAPSENI SAA OLLA OMA ITSENSÄ

Lapseni on tullut perheeseemme adoption kautta, mutta ethän anna adoption tai lapsen synnyinmaan määrittää liikaa käsitystäsi hänestä. Ensisijaisesti hän on aivan tavallinen lapsi. Ainutlaatuinen yksilö, kuten kaikki lapset ovat.

